”Veroparatiisijahti”

Pohjoismainen menestystarina

Pohjoismainen yhteistyö verotietojen vaihtosopimusten solmimiseksi
offshore-rahoituskeskusten kanssa

”Veroparatiisijahti”

Pohjoismainen menestystarina

ISBN 978-92-893-3835-6 (PRINT)
ISBN 978-92-893-3836-3 (PDF)
<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2014-763>
ANP2014-763

© Pohjoismaiden ministerineuvosto 2014
Ulkoasu: Hanne Lebech
Kannen valokuva: Signelements

Paino: Rosendahls-Schultz Grafisk
Painos: 500

Printed in Denmark

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman laajimpia alueellisia yhteistyömuotoja. Yhteistyön piiriin kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti.

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla tärkeänä osana eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteisön tavoitteena on vahva Pohjola vahvassa Euroopassa.

Pohjoismainen yhteistyö pyrkii vahvistamaan pohjoismaisia ja alueellisia etuja ja arvoja globaalissa maailmassa. Maiden yhteiset arvot lujittavat osaltaan Pohjolan asemaa yhtenä maailman innovatiivisimmista ja kilpailukykyisimmistä alueista.

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Puhelin (+45) 3396 0200

www.norden.org

2007

Mansaari ✓

2008

Guernsey ✓

Jersey ✓

2009

Caymansaaret ✓

Bermuda ✓

Brittiläiset Neitsytsaaret ✓

Aruba ✓

Curaçao ✓

Anguilla ✓

Turks- ja Caicossaaret ✓

Gibraltar ✓

Cookinsaaret ✓

Samoa ✓

2010

San Marino ✓

Andorra ✓

Bahama ✓

Saint Vincent ja Grenadiinit ✓

Saint Kitts ja Nevis ✓

Saint Lucia ✓

Dominica ✓

Grenada ✓

Antigua ja Barbuda ✓

Monaco ✓

Belize ✓

Marshallinsaaret ✓

Vanuatu ✓

Liberia ✓

Montserrat ✓

Liechtenstein ✓

2011

Seychellit ✓

Macao (Kiina) ✓

Costa Rica ✓

Bahrain ✓

Barbados ✓

Mauritius ✓

Uruguay ✓

2012

Guatemala ✓

Brunei Darussalam ✓

Panama ✓

Jamaika ✓

2013

Botswana ✓

Qatar ✓

Niue ✓

2014

Hongkong (Kiina) ✓

Yhdistyneet arabiemiirikunnat

”Veroparatiisijahti”

Pohjoismainen menestystarina

Pohjoismailla on yhteinen hanke, joka on tuottanut jo miljarditulot. Sen virallinen nimi on Pohjoismainen yhteistyö verotietojen vaihtosopimusten solmimiseksi offshore-rahoituskeskusten kanssa. Kansa puhuisi todennäköisesti ”Veroparatiisijahdista.”

Olipa nimi mikä tahansa, hanke on ollut menestystarina, joka on pysyvästi mullistanut kansainvälisen veropoliittisen kartan. Torsten Fensbyn johtaman sisukkaan pioneerityön vuoksi Pohjoismailla on nyt lähes aukoton tiedonvaihtosopimusten verkosto kaikkien niiden maiden kanssa, joissa on pankkisalaisuus tai muita lainsäädännöllisiä rajoituksia verotuksen avoimuudelle.

Pohjoismaisille veronkiertäjille ei siis enää löydy turvapaikkoja. Poikkeuksena on vain Yhdistyneet arabiemiirikunnat, jonka kanssa käydään jo neuvotteluja.

Pohjoismaihin tulvii nyt ulkomailta miljardien eurojen edestä tilittämättömiä ja verottamattomia varoja. Kyse on hyvinvointirahoista, joilla olisi kuulunut rahoittaa terveydenhuoltoa, peruspalveluita, koulutusta, tutkimusta ja muita Pohjoismaiden kehityspanostuksia. Viime vuosisadalla veronkierto oli varsin rajallista, kunnes se lisääntyi räjähdysmäisesti 1970–1980-lukujen globalisaatioprosessin myötä. Yksityishenkilöiden ja yritysten pääomien liikkuvuus vapautettiin, eivätkä kansalliset viranomaiset juuri muuta voineet kuin katsoa vierestä.

Kun OECD:n aloittamat haitallisen verokilpailun vastatoimet hyittyivät 2000-luvun alussa, Pohjoismaat ryhtyivät omin päin parantamaan tiedonvaihtoa niin sanottujen verokeitaiden kanssa. Toivomuksena oli, että OECD:n uhkailemien kollektiivisten rangaistusten tuella saataisiin aikaan sopimukset parin maan kanssa, ja loppujen 40 maan kanssa varauduttiin vaivalloiseen etene-miseen. Pohjoismaiden yhteishanke ylitti kuitenkin kaikki odotukset. Vaikutukset ovat olleet kahtalaiset: toisaalta sopimukset ovat helpottaneet pimitettyjen varojen jäljittämistä, toisaalta veroilmoitusten oma-aloitteinen oikaisu on lisääntynyt. Ajoitus osoittautui täydelliseksi. Muutama vuosi hankkeen aloittamisen jälkeen G20-ryhmä nosti kysymyksen kansainvälisen tärkeysjär-jestyksen kärkeen ja perusti vuonna 2009 verotusta koskevaa avoimuutta ja tietojenvaihtoa käsit-televän maailmanlaajuisen foorumin. Pohjoismaat ovat nyt niitä harvoja maita, joilla on käytän-nössä aukoton tiedonvaihtosopimusten verkosto.

Kaikille on selvää, että tämä ei olisi onnistunut ilman pohjoismaista yhteistyötä. Yksinään Pohjoismaat olisivat olleet liian pieniä ollakseen kiinnostavia neuvottelukumppaneita. Jatkossa Pohjoismaiden kansainvälinen veronkiertotyöryhmä (NAIS) pohtii verosopimusten soveltamista.

Kunkin maan verohallinto päättää menettelytavoista itse, mutta kokemustenvaihto antaa vinkkejä siitä, miten mahdollisimman moni vanha miljardi saataisiin kotiutettua ja miten uusien ulosvirtaaminen saataisiin estettyä. Verotietojen saantia tulisi myös entisestään parantaa. Kehi-tys kulkee kohti automatisointia, joka helpottaa samalla tietojenvaihtoa. Norjan Verohallinto on tähän mennessä saanut kotiutettua eniten – eli noin 40 miljardin kruunun edestä – verotuloja, ja se korostaa sopimusten ennaltaehkäisevää vaikutusta. Veronkiertäjille ei ole enää tarjolla turvasatamia.